

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Přibáně, soudce zpravodaje Martina Smolka a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti stěžovatelky **N. H.**, zastoupené Mgr. Karlem Kotrbou, advokátem, sídlem Bechyňská 3218, Tábor, proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 3 To 147/2026-36 ze dne 22. dubna 2026, a proti usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Odboru hospodářské kriminality, Služby kriminální policie a vyšetřování, č. j. KRPC-105960-2230/TČ-2022-020080 ze dne 2. dubna 2026, za účasti **Krajského soudu v Českých Budějovicích a Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Odboru hospodářské kriminality, Služby kriminální policie a vyšetřování** jako účastníků řízení, takto:

- I. Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 3 To 147/2026-36 ze dne 22. dubna 2026 bylo porušeno právo stěžovatelky zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Toto usnesení se proto ruší.**
- III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I.
Podstata nálezu

1. Ústavní soud se v tomto nálezu zabývá zrušením zajištění věci, resp. její náhradní hodnoty, která má plnit funkci výživného. Tato skutečnost ukazuje na možný dopad rozhodnutí o zrušení zajištění na konkrétní dítě. V takovém případě vyplývá z Úmluvy o právech dítěte povinnost zahrnout do rozhodovacího procesu posouzení takového dopadu na dítě a odůvodnit, že byl vzat v potaz jeho nejlepší zájem.
2. Ačkoli stěžovatelka v posuzované věci tvrdila závažné dopady pokračujícího zajištění náhradní hodnoty zajištěné věci na své nezletilé děti, krajský soud vůbec intenzitu tvrzeného zásahu zásadou nejlepšího zájmu dítěte nepoměřoval. Toto pochybení se vůči stěžovatelce projevilo zásahem do jejího práva na soudní ochranu.

II.

Shrnutí skutkových a procesních okolností

3. Stěžovatelka se ústavní stížností domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí. Stěžovatelce byl v rámci trestního řízení pro spáchání zvláště závažného zločinu podvodu vedeného proti M. H. („obžalovanému“) podle § 79a odst. 1 trestního řádu zajištěn osobní automobil BMW X5 XDRIVE 40D, který od něj obdržela jako plnění výživného. Automobil byl následně v rámci správy majetku zpeněžen na částku 573 000 Kč. Této částky se stěžovatelka domáhala žádostí o zrušení zajištění podle § 79f odst. 2 trestního řádu.

4. V záhlaví označený orgán Policie po předchozím souhlasu státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích stěžovatelčinu žádost zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že dále trvají důvody pro zajištění – došlo k němu primárně pro účely možného budoucího zajištění nároků poškozených. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatelka podala stížnost ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Soud stížnost napadeným usnesením zamítl jako nedůvodnou. Ve shodě s názorem policejního orgánu vyhodnotil, že důvody zajištění stále trvají. K poukazu stěžovatelky na rozhodnutí civilních soudů označující ji za vlastníci vozu uvedl, že rozhodnutí neodpovídají na otázku původu finančních prostředků, za které bylo vozidlo obviněným pořízeno, a nejsou tak pro rozhodování o zajištění relevantní.

III.

Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka tvrdí, že napadenými rozhodnutími došlo k porušení jejího práva na ochranu majetku a pokojného užívání vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod („Listiny“) a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluvy“), práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, principu předvídatelnosti soudního rozhodování a zákazu svévole veřejné moci podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, práva na projednání věci bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě podle čl. 38 odst. 2 Listiny, a práva na zvláštní ochranu dětí a mladistvých jakož i práva rodičů na péči a výchovu podle čl. 32 odst. 1 a 4 Listiny ve spojení s principem nejlepšího zájmu dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

6. Námitky stěžovatelky lze rozdělit do tří okruhů. První se týká námítka, že civilní soudy potvrdily její vlastnictví zajištěného vozu. Napadená rozhodnutí tedy porušují ústavní principy a jsou svévolná, jelikož orgány činné v trestním řízení nemohou ignorovat soukromoprávní ochranu vlastnického práva nabitého v dobré víře.

7. Druhý okruh se týká přezkoumatelnosti napadených rozhodnutí, zejména nedostatečného vypořádání proporcionality. Tu měl povinnost krajský soud posoudit detailně jednak k otázce trvání omezení vlastnického práva třetí osoby i po vydání rozsudků civilních soudů, a dále měl posoudit přiměřenost napadených rozhodnutí s ohledem na skutečnost, že zajištěná věc měla plnit funkci výživného jejich dvou nezletilých dětí. V této souvislosti opakuje tvrzení uplatněné před krajským soudem, že trvající blokáce částky zpeněžené věci, kterou by použila na hrazení základních životních potřeb dětí, je pro ni jako matku samoživitelku likvidační. Naopak pro stát, resp. celkové uspokojení stovek poškozených je dotčená částka zanedbatelná.

8. Konečně stěžovatelka namítá přílišnou délku zajištění. Složitost a průtahy v hlavní části trestního řízení by neměly jít k tíži stěžovatelky.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

9. Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí. Stěžovatelka je zastoupena advokátem v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*), a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný.

V.

Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatelky

10. **Krajský soud** pouze odkázal na odůvodnění svého usnesení.

11. **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Odbor hospodářské kriminality, Služba kriminální policie a vyšetřování** zopakovala, že provedla test proporcionality. V něm vyvažovala zájem na odhalování a potírání závažné hospodářské kriminality, způsobenou škodu velkého rozsahu a že má jít i o případnou reparaci poškozených. Vzhledem k výši zajištěné hodnoty nešlo o likvidační částku.

12. **Krajské státní zastupitelství v Českých Budějovicích** sdělilo, že nebude uplatňovat práva vedlejšího účastníka, Ústavní soud s ním tak proto dál nejednal.

13. Ústavní soud **stěžovatelce** vyjádření, která obdržel, nezasílal k replice, neboť z nich neplynula žádná nová argumentace, jež by pro rozhodování Ústavního soudu byla relevantní.

VI.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

14. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je částečně důvodná.

VI.A Obecná východiska

15. Zajištění podle § 79a a násl. trestního řádu je opatřením zasahujícím do základního práva na pokojné užívání majetku. Jde však o opatření, které je dočasné, svou povahou zatímní a zajišťovací a nepředstavuje konečné rozhodnutí ve věci (nález sp. zn. III. ÚS 927/23 ze dne 22. 5. 2023, bod 14). Platí také, že legitimita omezení tohoto práva ve prospěch veřejného zájmu na naplnění účelu trestního řízení plynutím času ubývá, a naopak se zesiluje potřeba chránit základní práva jednotlivce (viz např. nález sp. zn. III. ÚS 4176/18 ze dne 16. 6. 2020, body 12 a 13).

16. Při posouzení ústavnosti dočasných majetkových zajišťovacích institutů Ústavní soud vychází ze smyslu a účelu těchto opatření. Rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení musí mít zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 2 odst. 2 a čl. 38 odst. 1 Listiny), nesmí představovat projev svévole (čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny) a musí být řádně, přezkoumatelným způsobem odůvodněno. Současně je nezbytné, aby zajištění bylo přiměřené cíli sledovanému trestním řádem, jímž není pouze řádné objasnění trestné činnosti a spravedlivé potrestání pachatelů, ale rovněž snaha v co nejvyšší možné míře eliminovat a reparovat škodu způsobenou trestnou činností

(srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 3662/14 ze dne 20. 10. 2015, bod 17; sp. zn. I. ÚS 3502/13 ze dne 17. 4. 2014, bod 15; či usnesení sp. zn. II. ÚS 1002/26 ze dne 20. 5. 2026, bod 9).

17. Pro otázku zajištění věci podle § 79a a násl. trestního řádu není podstatné, kdo je nyní jejším vlastníkem věci, ale to, zda tato věc je určena ke spáchání trestného činu, byla k jeho spáchání použita nebo představuje výnos z trestné činnosti – tedy, zda jsou splněny podmínky trestního řádu (srov. usnesení sp. zn. I. ÚS 2839/13 ze dne 19. 2. 2014; sp. zn. I. ÚS 176/14 ze dne 20. 10. 2014, bod 9, či sp. zn. III. ÚS 858/25 ze dne 13. 8. 2025, bod 10).

18. Konečně podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte musí být nejlepší zájem dítěte předním hlediskem při jakékoliv činnosti, která se dítěte dotýká. Dle výkladu Výboru pro práva dítěte musí vždy, když je činěno rozhodnutí s dopadem na konkrétní dítě, rozhodovací proces zahrnovat posouzení možného dopadu (negativního nebo pozitivního) rozhodnutí na dotčené dítě a z odůvodnění rozhodnutí musí být patrné, že nejlepší zájem dítěte byl vzat v potaz [viz Obecný komentář Výboru pro práva dítěte č. 14 (2013) O právu dítěte na uplatňování jeho nejlepšího zájmu jako předního hlediska (dále jen „Obecný komentář č. 14“), § 6]. To platí i v případech, kdy na dítě dopadá rozhodování trestního soudu o možném trestněprávním jednání jeho rodičů (tamtéž, § 28).

19. Jedná-li se konkrétně o proporcionalitu zajištění věci v trestním řízení, pak skutečnost, že věc představující pravděpodobný výnos z trestné činnosti měla plnit funkci vyživovací povinnosti, sama o sobě nebrání jejímu zajištění podle § 79a odst. 1 trestního řádu (srov. situaci řešenou ve věci sp. zn. III. ÚS 3902/16, kde stěžovatelka též uváděla, že došlo k zajištění peněžních prostředků určených jako výživné na jejího nezletilého syna, a kterou Ústavní soud posoudil usnesením ze dne 31. 1. 2017 jako zjevně neopodstatněnou). Hledisko nejlepšího zájmu dítěte totiž není absolutní a jediné. Má ovšem ve vztahu k ostatním zájmům privilegované postavení. V případě konfliktu mezi nejlepším zájmem dítěte a jinými zájmy je třeba vždy posoudit konkrétní situaci a dotčené zájmy náležitě vyvážit (viz Obecný komentář č. 14, § 37-40; srov. též např. nález sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014, bod 29). To jednoznačně platí i pro poměrování s veřejným zájmem na zajištění výnosu z trestné činnosti.

VI.B Aplikace na projednávanou věc

20. Ústavní soud se na prvním místě zabýval námitkou nedostatečného *posouzení nejlepšího zájmu dítěte* vzhledem k tvrzení stěžovatelky, že zajištěné vozidlo mělo představovat naturální plnění dlužné vyživovací povinnosti.

21. Policejní orgán ve vztahu k otázce výživného konstatoval, že s ohledem na rozsah škody způsobené stíhanou trestnou činností nemohou být ani zájmy dítěte upřednostňovány. Takové hodnocení ovšem nevychází z *posouzení konkrétních dopadů* do zájmů dotčených nezletilých dětí, ačkoli stěžovatelka v žádosti o zrušení zajištění uvedla jako jeden z argumentů pro zrušení zajištění, že náhradní hodnota je formou plnění zákonné vyživovací povinnosti dlužníka vůči nezletilým dětem, přičemž zadržování této hodnoty má vliv na její sociální situaci jakožto matky samoživitelky. Krajský soud pak na námitku výživného nereagoval *vůbec*, ačkoli stěžovatelka ve stížnosti rozvedla své tvrzení ze žádosti o zrušení zajištění a v tomto ohledu specificky tvrdila, že „pro stěžovatelku jako matku samoživitelku, která z těchto prostředků zajišťuje základní životní potřeby a výživu dvou nezletilých dětí, představuje její blokáce zásah likvidačního charakteru“.

22. Takový postup by bylo možné aprobovat pouze v případě, že by z okolností věci byla zřejmá účelovost tvrzení o plnění funkce výživného, tedy pokud by orgány činné v trestním

řízení měly najisto postaveno, že se o výživovací povinnost ve skutečnosti nejedná. Tak tomu ale v dotčeném případě nebylo. Krajský soud měl k dispozici přinejmenším velmi silnou indicii o tom, že tvrzení o výživném není v dotčené věci účelové, a to v podobě rozsudku Vrchního soudu v Praze, jež výslovně potvrdil pohledávku nezletilých dětí na výživné, která měla být uspokojena dohodou mezi stěžovatelkou a obžalovaným o zajištěné věci (viz rozsudek sp. zn. 104 VSPH 733/2025-213, bod 44).

23. Za této situace se měly policejní orgán a krajský soud vážně zabývat tvrzeními stěžovatelky, případně vyzvat k jejich doložení, a na tomto základě posoudit intenzitu zásahu do nejlepšího zájmu nezletilých dětí stěžovatelky, tedy např. zda dlužné výživné představuje významnou část prostředků určených k zabezpečení nezletilých dětí nebo že pokračující zajištění má konkrétní závažné důsledky pro jejich materiální zabezpečení. Teprve takto zjištěné skutečnosti pak měly poměřovat s veřejným zájmem na zajištění výnosu z trestné činnosti, jak vyplývá z východisek uvedených výše.

24. Tím, že takto policejní orgán a krajský soud nepostupovaly, dopustily se porušení zásady nejlepšího zájmu dítěte, které se projevilo ve sféře stěžovatelky porušením jejího práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny (srov. nález sp. zn. II. ÚS 1931/17 ze dne 19. 12. 2017, bod 44 nebo nález sp. zn. IV. ÚS 950/19 ze dne 14. dubna 2020, bod 24).

25. Co se nicméně týká napadeného rozhodnutí policejního orgánu, vychází Ústavní soud z principu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů a zasahuje do jejich činnosti jedině tehdy, je-li to nezbytné pro ochranu základních práv a svobod. Tento princip se projevuje i v subsidiaritě ústavní stížnosti (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), která je zásadně až posledním prostředkem ochrany základních práv a svobod. Z principu minimalizace zásahů a ze subsidiarity ústavní stížnosti Ústavní soud dovodil své oprávnění odmítnout část ústavní stížnosti pro nepřípustnost v situacích, kdy zrušením jen jednoho (nebo části) z napadených rozhodnutí je znovu vytvořen obecným soudům dostatečný prostor pro to, aby samy poskytly ochranu základním právům a svobodám (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 74/06 ze dne 3. 10. 2006, bod 5; nález sp. zn. II. ÚS 200/13 ze dne 16. 7. 2013; nález sp. zn. III. ÚS 2428/13 ze dne 13. 6. 2014, nález sp. zn. IV. ÚS 2722/13 ze dne 3. 2. 2015, bod 28). Je na Ústavním soudu, aby při respektování zásady minimalizace zásahů zvážil, jak rozsáhlý zásah do rozhodování orgánu veřejné moci považuje v konkrétním případě za nezbytný pro nápravu zjištěného porušení základních práv či svobod.

26. V projednávaném případě dospěl Ústavní soud k závěru, že pro ochranu základních práv a svobod stěžovatelky postačuje zrušit napadené usnesení krajského soudu, jehož úkolem bude se přezkoumatelně vypořádat s tvrzeními stěžovatelky ohledně finanční a osobní situace nezletilých dětí a provedení řádného testu proporcionality. Část ústavní stížnosti směřující proti usnesení policie proto Ústavní soud odmítl pro nepřípustnost podle § 75 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

27. Důležitým faktorem při posuzování intenzity zásahu do nejlepšího zájmu nezletilých dětí je i *délka zajištění*, kterou stěžovatelka také vznášela jako samostatnou námitku. Pokračující zajištění může jednoznačně intenzitu zásahu do nejlepšího zájmu dětí prohlubovat. Vzhledem k tomu, že námitka délky zajištění se může primárně v dotčeném případě projevit právě ve vztahu k posuzování nejlepšího zájmu nezletilých dětí, přičemž v tomto ohledu se bude vzhledem k výše uvedenému krajský soud věcí znovu zabývat, neposuzoval Ústavní soud tuto námitku samostatně. Ze stejného důvodu se nelze nyní samostatně zabývat ani námitkou nepřezkoumatelnosti proporcionality omezení vlastnického práva stěžovatelky.

26. Naopak námitku týkající se otázky samotného *vlastnického práva* stěžovatelky k zajištěnému vozidlu, resp. jeho náhradní hodnotě, posoudil Ústavní soud jako zjevně neopodstatněnou. Z východisek uvedených výše je zřejmé, že pro zajištění není podstatné, kdo je nynějším vlastníkem věci – trestní řád přímo umožňuje zajistit věc i jinému vlastníkov, než je sám obžalovaný. Na takovém postupu orgánů činných v trestním řízení není nic ojedinělého – právě naopak, velmi často bývá institut zajištění věci používán i vůči třetím osobám, na které obžalování své výnosy z trestné činnosti převedli nebo např. pro zajištění důkazů, které vlastní také třetí osoby. Co se týká stěžovatelčiny citace z nálezů sp. zn. II. ÚS 2713/18 „...orgány činné v trestním řízení nemohou ignorovat soukromoprávní ochranu vlastnického práva nabytého v dobré víře“, je nutné upozornit, že takovou pasáž uvedený náleze vůbec neobsahuje, a navíc nic takového z něho ani nevyplývá. Argumentace stěžovatelky předchozím vyřešením otázky vlastnictví civilním soudem je tak zcela mimoběžná – tato skutečnost zajištění věci podle trestního řádu nemůže vyloučit.

VI. Závěr

28. Ústavní soud z uvedených důvodů shledal, že napadeným usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích bylo porušeno stěžovatelčino právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní stížnosti proto vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené rozhodnutí zrušil.

29. Ústavní soud naopak v souladu s principem subsidiarity ústavní stížnosti a zásadě minimalizace zásahů Ústavního soudu do rozhodovací činnosti obecných soudů nezrušil rozhodnutí Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Odboru hospodářské kriminality, Služby kriminální policie a vyšetřování, a ústavní stížnost v tomto rozsahu odmítl pro nepřipustnost podle § 75 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu. Zrušením rozhodnutí o stížnosti proti tomuto rozhodnutí se znovu otevírá prostor pro to, aby krajský soud sám poskytl ochranu základním právům stěžovatelky v intencích právních názorů vyslovených v tomto nálezu.

30. Věc se tím vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích k novému rozhodnutí, přičemž tento soud bude vázán právním názorem Ústavního soudu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 6. října 2026

Jiří Příbán
předseda senátu